

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(04/06/2024)

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ

A1.

1. Λ « ἵνα μὴ κατὰ πόλεις... πολίτας ».
2. Σ « ὥσπερ ἀγέλης... συντρεφομένης ».
3. Λ « Οὐ γάρ... ἡγεμονίαν ».
4. Σ « οὖς τῷ λόγῳ... βιαζόμενος »
5. Λ « τὸ δ' Ἑλληνικὸν... τεκμαίρεσθαι ».

B1. Ο Πλούταρχος στο απόσπασμα «κοινὸς ἦκειν θεόθεν... ἡγεῖσθαι πάντας» αποδίδει επιγραμματικά διάφορες πλευρές της πολιτικής του Αλέξανδρου. Τον χαρακτηρίζει ως «κοινό αρμοστή» δηλαδή έχοντας μια θεϊκή αποστολή μπορεί να επιβάλει μια οικουμενική τάξη πραγμάτων. Επίσης του δίνει το χαρακτηριστικό «διαλλακτῆς τῶν ὄλων», τονίζοντας πως έχει τη δυνατότητα να συμφιλιώσει όλους τους λαούς. Δηλαδή ο Πλούταρχος θεωρούσε πως ο Αλέξανδρος οραματιζόταν ένα οικουμενικό κράτος στο οποίο ὅλοι οι λαοὶ θα ζούσαν ισότιμα και δεν θα αισθάνονται κάποιοι ὅτι ἦταν υποταγμένοι σε ἄλλους, πράγμα που θα γεννούσε εξεγέρσεις και συνωμοσίες ἀπὸ τὴ μίᾳ πλευρά, ἀλλὰ και τιμωρητικὲς συμπεριφορὲς ἀπὸ τὴν πλευρὰ του κατακτητῆ. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἀν ἦταν ἀναγκαῖο με τὴ χρῆση δυνάμεις τῶν ὀπλῶν θα μπορούσε νὰ σταθεροποιήσει τὴν κυριαρχία του.

B2.

Στο κείμενο αναφοράς «Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς» καὶ στο παράθεμα τοῦ Μάρκου Αυρηλίου παρουσιάζονται κάποιες ομοιότητες σχετικά με τὴν ἰδανικὴ πολιτεία.

Ο Ζήνων ἀναφέρει ὅτι στὴν ουτοπικὴ τοῦ πολιτεία θα πρέπει νὰ θεωροῦμε πως οἱ ἄνθρωποι εἶναι συνδημότες καὶ συμπολίτες σε ἕνα κοινὸ τρόπο ζωῆς καὶ οργάνωσης «ἀλλὰ πάντας ἄνθρώπους... καὶ κόσμος». Το ἰδανικὸ κράτος δεν ἀναγνωρίζει τοὺς φραγμοὺς τῆς εθνικότητας ἢ τοῦ ιστορικοῦ κράτους. Αὐτὸ που θα ἔνωσε τοὺς ἀνθρώπους δεν θα ἦταν ὁ ἐξαναγκασμὸς τῶν ἀνθρώπων νόμων, ἀλλὰ ἡ δικὴ τοὺς ἐκούσια συναίνεση. Ἀντίστοιχα στὸ ἔργο τοῦ Μάρκου Αυρηλίου ὁ αυτοκράτορας τονίζει ὅτι ὅλα τὰ μέλη μέσα σε μίᾳ κοινωνία τὰ συνδέει, τὰ ἐνώνει μίᾳ συγγένεια, ἡ ὁποία μόνον σε ωφέλιμα πράγματα οδηγεῖ, καθὼς τὸ σύνολο διακατέχεται ἀπὸ αυτοεκτίμηση καὶ ἐκούσια συναίνεση. Παράλληλα ὁ Ζήνων ἀναφέρει ὅτι ἡ πηγὴ τῆς ἠθικῆς τάξης στὴν Πολιτεία δεν εἶναι πλέον τὸ θετὸ δίκαιο καὶ οἱ ἐπιμέρους συμβάσεις, ἀλλὰ ὁ νόμος τῆς φύσεως που ἀποτελεῖ καὶ τὸν μοναδικὸ νόμο που υποχρεώνει σε υπακοή. Σε αὐτὸ τὸ σημεῖο μπορεί εὐκόλως νὰ διαπιστωθεῖ ὅτι « ὅλοι οἱ ἀνθρώπινοι νόμοι τρέφονται ἀπὸ ἕνα νόμο, τὸν θεϊκὸ ». Ο ἄνθρωπος ὅπως πιστεύει ὁ Ζήνων μπορεί νὰ ζήσει σύμφωνα με τὸν φυσικὸ νόμο, ὁ ὁποῖος ἰσχύει καθολικὰ γιὰ ὅλα τὰ εἶδη τῆς ζωῆς, ἀφοῦ ἡ φύση εἶναι μίᾳ – ενιαία, ἀρα μπορεί νὰ επικρατήσει μίᾳ κοινὴ νοοτροπία γιὰ ὅλους. Ἐξίσου ὁ Ρωμαῖος αυτοκράτορας στὸ ἔργο του πιστεύει ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι μέρος τῆς φύσεως καὶ ἔχουν ἕνα προνόμιο ἀκολουθώντας τὴν, τὴν εὐτυχία. Ζώντας ἐνωμένοι χωρὶς ἠθικοὺς φραγμοὺς καὶ συμβάσεις οἱ ἄνθρωποι θα μπορούσαν νὰ ζήσουν ἀρμονικὰ ἔχοντας ὡς στόχο τὴ συνολικὴ εὐτυχία καὶ γαλήνη.

B3. α) ένταση β) προαιρετική γ) κράση δ) πληθυσμού ε) χρήσης

B4. 1. γ 2. α 3. β 4. α 5. α

ΑΔΙΔΑΚΤΟ

Γ1. Οι (Αθηναίοι) αρχηγοί στη Σάμο και κυρίως ο Θρασύβουλος, ο οποίος είχε πάντα την ίδια άποψη, αφού άλλαξε την πολιτική κατάσταση, ώστε να επιστρέψει ο Αλκιβιάδης από την εξορία, και τελικά κάνοντας συνέλευση, έπεισε τους περισσότερους από τους στρατιώτες, και αφού αποφάσισαν με την ψήφο τους την επιστροφή του Αλκιβιάδη και την αμνηστία, αφού έπλευσε (ο Θρασύβουλος) προς τον Τισσαφέρνη και έφερε πίσω από την εξορία στη Σάμο τον Αλκιβιάδη, έχοντας την πεποίθηση ότι η μόνη σωτηρία ήταν να μεταστρέψει τον Τισσαφέρνη για να γίνει φίλος των Αθηναίων και να εγκαταλείψει τους Πελοποννήσιους.

Γ2. Σύμφωνα με το δοθέν απόσπασμα από την ιστορία του Θουκυδίδη, ο Αλκιβιάδης μεγαλοποιεί την επιρροή που ασκεί στον Τισσαφέρνη. Συγκεκριμένα ήθελε να μεταστρέψει τον Τισσαφέρνη για να γίνει φίλος των Αθηναίων και να εγκαταλείψει τους Πελοποννήσιους «εί Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων». Ο στόχος του ήταν να φοβίσει τους ολιγαρχικούς της Αθήνας «ἵνα οἷ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν» και ταυτόχρονα να διαλυθούν οι συνομοσίες «αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν», ενισχύοντας την επιβολή του στους στρατιώτες της Σάμου και ενθαρρύνοντάς τους «οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ἄνοιεν καὶ αὐτοὶ θαρσοῖεν». Έτσι οι εχθροί θα είχαν αμφιβολίες για τον Τισσαφέρνη.

Γ3.α.

τοῖς πλήθεσι(ν)
ιδιωτέραν / ιδιαιτέραν
τά πλείστα
ὑμᾶς αὐτάς
ὑπαρχόντων
ἐλπίδι

Γ3.β.

πέπεικε
ἐψηφισμένων
πεπλευκώς
καταγήοχεν-κατῆχεν

Γ4. α.τά πράγματα: Αντικείμενο στο ρήμα «μετέστησε».

ἄδειαν: Αντικείμενο άμεσο στη μετοχή «ψηφισαμένων».

ὡς τὸν Τισσαφέρνην: εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης-κατεύθυνσης σε πρόσωπο ως επιρρηματικός προσδιορισμό στο «πλεύσας».

ἐκκλησίας: Υποκείμενο στην απόλυτη μετοχή «γενομένης».

τῶν μελλόντων: επιθετική μετοχή, γενική Αντικειμενική στο «ἐλπίδας», ετερόπτωτος προσδιορισμός.

οἴκοι: επίρρημα που δηλώνει στάση σε τόπο ως επιρρηματικός προσδιορισμός στο «ἔχοντες».

τῷ Τισσαφέρνει: δοτική αντικειμενική στο «πολέμοι», ετερόπτωτος προσδιορισμός.

β. πλεύσας : χρονική επιρρηματική μετοχή συνημμένη στο Υποκείμενο «ο Θρασύβουλος», ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο «κατῆχεν», δηλώνει το προτερόχρονο. Ανάλυση σε δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση: ἐπεὶ ἔπλευσε.